

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och
kränkande behandling

Montessori

Förskolan Fontänen

Stadions förskolor 2016/2017

Bakgrund

Förskolan ska enligt diskrimineringslagen (2008:567) ha en likabehandlingsplan och enligt skollagen (1985:100) en plan mot kränkande behandling. De två planerna kan sammanföras till en.

Likabehandlingsplanen ska upprättas årligen och vara ett verktyg för att systematiskt planera, dokumentera och utvärdera likabehandlingsarbetet.

Likabehandlingsplanen ska fungera som ett stöd för förskolepersonalen i deras arbete med att främja barnens lika rättigheter och möjligheter och för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Syfte

En trygg vardag är en förutsättning för att barnen ska kunna delta i verksamheten på lika villkor.

Likabehandlingsarbete handlar om att skapa en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Likabehandlingsarbetet ska genomsyra hela verksamheten och avspeglas i de vardagliga rutinerna, planerade aktiviteter och personalens förhållningssätt i enlighet med förskolans värdegrund (Lpfö 98/16)

Likabehandlingsarbetet syftar till att främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision och policy	3
Juridiska begrepp	3
Diskriminering	3
Kränkande behandling	3
Trakasserier	3
Annan kränkande behandling	3
Sju diskrimineringsgrunder	4
Kön	4
Könsöverskridande identitet eller uttryck	4
Etnisk tillhörighet	4
Religion/trosuppfattning	4
Sexuell läggning	4
Funktionshinder	4
Ålder	5
Så här utreder vi kränkande behandling	5
Befogade tillsägelser	5
Främjande arbete	
Konkreta exempel på främjande insatser	5
Kön	5
Könsöverskridande identitet eller uttryck, Sexuell läggning	5
Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet	6
Funktionshinder	6
Ålder	6
Förebyggande arbete	6
Åtgärdande arbete	6
Uppföljning, utvärdering och revidering	6
Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser	7
Litteraturhänvisning	7
Bilaga 1	Kartläggning okt 2016
Bilaga 2	Incidentrapport - mall
Bilaga 3	Samtal med föräldrar - mall

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision

Stadions förskoleenhet har ett klimat som präglas av värme, professionalitet och framtidstro. I förskoleenheten förekommer inte diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av vare sig barn, personal, föräldrar eller andra som kommer i kontakt med verksamheten.

Policy

Stadions förskolors ledning arbetar aktivt för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Vi tar ett tydligt avstånd från alla tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling. Ledningen gör sig uppmärksam redan vid misstanke om kränkande behandling, dels mot någon i personalgruppen och mot något barn, genom att ha en ständig och fortlöpande dialog med personalen och barnen.

All personal som ser eller hör kränkande handlingar eller pågående trakasserier måste agera. Det ingår i ett demokratiskt syn-, förhållnings-, och arbetssätt utifrån Läroplan för förskolan (Lpfö 98/16).

Förskolan ska arbeta utifrån en helhetssyn, ett grupperspektiv och ett individperspektiv.

Juridiska begrepp

Diskriminering i förskolan innebär att ett barn missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Exempel på **direkt diskriminering** kan vara när en pojke går före en flicka i antagningskön med motivering att det redan går så många flickor på förskolan.

Exempel på **indirekt diskriminering** är när förskolan serverar samma mat till alla barn, även om de på grund av sin religion behöver äta annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling – gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker barns värdighet. Trakasserier och kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller texter och bilder. Lagen delar in kränkande behandling i **trakasserier** och **kränkande handling**.

Trakasserier - är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Trakasseri kan vara av sexuell art. De kallas då sexuella trakasserier. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt eller bilder som är sexuellt anspelade. Vuxna måste vara uppmärksamma och agera i situationer där barns lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

Kränkande behandling – är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan till exempel handla om att retas, frysa ut någon eller förstöra en kamrats leksak. Anställda kan kränka barn genom en hårdhänt

handling eller hård tillsägelse.

Sju diskrimineringsgrunder

Ett barn kan känna sig missgynnad eller kränkt av många skäl. För att det ska kallas diskriminering måste det finnas ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kön – diskrimineringsgrunden kön avser att någon är pojke eller flicka, man eller kvinna. Även transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Sexuella trakasserier – kränker ett barns värdighet utifrån kön.

Exempel: Kalle blir retad på gården för att han har klänning på sig. Personalen hör men hjälper inte Kalle.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck – med könsidentitet eller könsuttryck menas en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön.

Exempel: Lisa blir retad för att hennes mamma har killkläder på sig. Personalen agerar inte trots att de hör kränkningen.

Etnisk tillhörighet – Med etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet – eller flera etniska tillhörigheter. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet utifrån sin personliga bakgrund. Förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

Exempel: En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig (trakasserier). Annan personal är närvarande men säger ingenting.

Religion/trosuppfattning – Alla har rätt till sin religion och/eller trosuppfattning. Förskolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Det gäller för förskolan att respektera alla dessa rättigheter.

Exempel: Peter säger till Maja ”Min mormor är hos Gud i himlen.”. Peter säger: ”Äh, vad dum du är, hon ligger ju i marken.”. Ingen personal agerar.

Sexuell läggning – Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet.

Exempel: Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. (diskriminering). Annan personal hör men gör ingenting.

Funktionsnedsättning – Funktionsnedsättning beskriver en varaktig nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd eller hur en person är. Funktionsförmågan varierar beroende på situationen och miljön.

Exempel: David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad men har inte vidtagit några åtgärder."

Ålder – Ingen ska på osakliga grunder bli diskriminerad på grund av sin ålder.

Exempel: Simons pappa är pensionär, ett barn säger till Simon att hans pappa ser ut som en farfar varpå Simon blir ledsen. Personalen lyfter inte frågan.

Så här utreder vi kränkande behandling

1. Personal inom enheten/förskolan/avdelningen som ser eller får kännedom om att något barn är/har blivit kränkt har en skyldighet att genast agera och dokumentera – bilaga 1.
2. Om ett barn upplever sig kränkt av barn, personal eller anhörig dokumenteras händelsen av personalen enligt – bilaga 2.
3. Föräldrar kan anmäla barnets upplevelse av kränkande behandling till personalen. En incidentrapport (bilaga 1) görs av personal tillsammans med föräldrar.
4. Om personal upplever sig kränkt av barn, barns anhörig eller annan personal dokumenteras händelsen enligt incidentrapporten.
5. Om händelser behöver utredas vidare ska det ske i samråd med ledningen.
6. I varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten skall göras. Ansvarig för utredning och bedömning är förskolechef.

Befogade tillsägelser

Förbudet att utsätta barn för kränkande behandling gäller inte tillrättavisningar som är befogade för att upprätthålla ordning och gott samvaroklimat, även om barn kan uppleva tillrättavisningar som kränkande.

Främjande arbete

Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde

- Omfattar alla diskrimineringsgrunderna,
- Riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt,
- Är en naturlig del av vardagen

Exempel: Att dagligen ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.

Att i förskolan använda böcker som belyser olika typer av familjebildningar eller olika minoriteter.

Konkreta exempel på främjande insatser utifrån diskrimineringsgrunderna

Kön – Flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten. På samlingar kan man till exempel genomföra talrundor, något som gynnar såväl tystlåtna flickor som tystlåtna pojkar.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck - Det handlar bland annat om att synliggöra och bejaka mångfalden och variationen bland pojkar och bland flickor. Att synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer är en förutsättning för varje barns rätt att känna stolthet över sin familj – och tillit i den vardagsmiljö på förskolan som är deras. En

konkret främjande insats är att se till att förskolan har barnböcker som synliggör olika typer av familjer.

Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet - Förskolan bör systematiskt arbeta för att barnen utvecklar sin förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar. Till exempel kan man i grupp jämföra likheter och olikheter i det man gör, i språk, utseenden, traditioner, seder och vanor.

Funktionshinder – En främjande åtgärd kan vara att öka förskollärarnas kunskaper om hur det är att leva med funktionshinder, till exempel genom samarbete med olika handikappsorganisationer och landstingens barnhabilitering.

Ålder – Respekt för alla medmänniskor är grund för det förhållningssätt som alla i enheten ska ha.

Kartläggning

En kartläggning görs för att synliggöra var och när det finns risk för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i verksamheten. Resultatet från kartläggningen ligger till grund för förskolans förebyggande åtgärder.

Olika kartläggningsmetoder används och kompletterar varandra, varje förskola väljer de metoder som passar dem bäst. Exempel på metoder är planerade samtal, enkäter, incidentrapporter, trygghetsvandringar osv.

Förebyggande åtgärder

- Syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer

Exempel: Att ha uppsikt över platser som barnen upplever som otrygga

Åtgärdande arbete

- Kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt
- Innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas

Exempel: Utifrån den aktuella situationen föra samtal på individ- och gruppnivå.

Uppföljning, utvärdering och revidering

- Nuläget analyseras kontinuerligt
- Nya mål och åtgärder för det fortsatta arbetet sätts upp
- Planerade, tidsbestämda, åtgärder följs upp **kontinuerligt** på avdelningsmöten. Vid behov sätts nya, tidsbestämda mål, upp

- Utvärdering av likabehandlingsarbetet sker i samband med utvärderingen av hela verksamheten i början av juni

Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser 2016

På enhetens gemensamma planeringsdag 15 januari deltog all personal i en föreläsning om **Likabehandling och normkritik** med innehållet *Hur kan vi råka skapa ojämlikhet i förskolan och hur kan vi gemensamt och systematiskt arbeta för likabehandling? En föreläsning om perspektiv, forskning och direktiv fylld med konkreta exempel och möjlighet till reflektion.*

Inom enheten har en grupp pedagoger under våren presenterat konkreta exempel på lekar och aktiviteter som kan användas i det främjande arbetet under olika perioder under verksamhetsåret.

Under året har det på varje förskola introducerats bokpaket med böcker som speglar samtidens mångfald i sätt att vara och sätt att leva så att alla barn kan känna igen sig.

Under vårterminen 2016 och höstterminen 2016 har 5 förskolor deltagit i en ABC-utbildning. Förhållningssättet i ABC kan främja ett förtroendefullt samarbete med hemmen och användas som en del i förskolans jämställdhets- och värdegrundsarbete. I *ABC i förskolan* får personalen arbeta med fyra teman och öva och pröva mellan de fyra träffarna: Visa värme, Vara med, Visa vägen och Välja strider.

Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser 2017

- Vi kommer att ha en gemensam föreläsning på planeringsdagen 20 januari som sedan följs upp med workshop. *Fokuset kommer att vara stresshantering, kommunikation och förhållningssätt.*

Litteraturhänvisning:

Lika rättigheter i förskolan- diskrimineringsmannen 2015

(Finns på stadion gemensam/Likabehandling)

Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder.

Lpfö 98 sid. 4

Avdelningarna Lilla Blå och Regnbågen, Oktober 2016

Främjande arbete

Vi observerar regelbundet, reflekterar och samtalar både barn/pedagog, pedagog/pedagog, pedagog/förälder.

Observationen sker dagligen i arbetet både medvetet och omedvetet, t.ex. en kollega observerar vad som sker i ett arbete en kollega eller barn gör. En pedagog sitter och observerar ett givet moment helt objektivt/ neutralt, d.v.s. utan att lägga i sina egna värderingar. Detta för att se vad som verkligen sker.

Reflektionen sker på våra avdelningsmöten, och samtal med föräldrar sker vid utvecklingssamtal samt den dagliga rapporteringen. Måndagar under PU-tidens så har alla möjlighet att reflektera över tidigare verksamhetsvecka. Pedagogerna på Lilla Blå lämnar varje veckoslut sina reflektioner i skriftligt format till förskolläraren. Vi har även infört pedagogisk telefontid med förskollärare/montessoripedagog som vi kommer att utvärdera vårterminen 2017.

Kartläggning

Beskrivning av platser/lokaler och risker

Ute: Genom regelbundna observationer har personalen märkt att det förekommer lekar som i sin tur kan spåra ur. Vilket kan resultera i att något barn känner sig illa behandlad. Det kan vara på alla platser utomhus, tex sandlådan eller när vi är iväg och lämnar gården. Det kan vara genom ord, handling eller utfrysning.

Inne: Situationer som sker på förskolans olika rum, ute som inne tar vi tillsammans med barnen upp genom tex samlingar, dramatik där barnen deltar. Allt för att väcka en tanke hos barnen vad gäller likabehandling och förhållningssätt. Vi arbetar med att främja och skydda varje barns integritet, tex vid toalettbesök. Det är viktigt att vi pedagoger har ständig kommunikation om olika situationer så att alla vet vad man ska hålla utkik efter.

Förebyggande åtgärder

Personalen ska utomhus röra sig runt barngrupperna lika som inne. Vi har därför en "karta" som visar vart man ska befinna sig när man är på gården. Olika platser där det förekommer mer risk. Pedagoger kan guida i lekar som redan är igång, samt starta upp lekar.

Finns till hands och är närvarande vid ev. konflikter och vara behjälplig när barnen inte klarar av att lösa konflikten själv. Pedagogen agerar som en medlare.

Även fånga upp de barn som verkar vilna. Barnen behöver kontinuerlig guidning av alla pedagoger som rör sig runt i barnens miljö. Vara lyhörd för alla signaler, samt ha kommunikation mellan pedagoger. "Håll koll på det där" etc. Barnen ska kunna lita på att alla pedagoger har kunskap om rutiner, förhållningssätt, regler som gäller. Barnens demokratiska beslut om regler ska gälla för alla barn. Barnen deltar med att skapa en trevlig arbetsmiljö där kränkningar och liknande ej förekommer.

Vi har uppmanat föräldrarna att ej lämna barnen obevakade i hallen vid lämning/hämtning.

Vi ska både utomhus och inomhus införa trygghetsvandringar tillsammans med barnen där vi har en dialog med barnen om vad de känner inför vissa platser och situationer under dagen.

Uppföljning (hur?)

Den undanskymda vrån ska inte vara en plats där barnen kan känna sig kränkta. De ska alltid känna tillit till att en pedagog finns i dess omedelbara närhet. Dokumentation och reflektion på våra avdelningsmöten. Vi samarbetar även med föräldrarna. Om så behövs tar vi även kontakt med ledningen.

När följer vi upp?

Kontinuerligt under 2016 på våra avdelningsmöten.

Vem ansvarar för uppföljningen?

Liliane Repa

Beskrivning av regler/rutiner och risker

Ute/inne: Vi har tydliga rutiner som gör att alla pedagoger och barn känner en trygghet att alla gör lika. T.ex. vid öppning/stängning. När vi är på utflykter eller på gården. Alla pedagoger har ansvar för att regler och rutiner följs både bland pedagoger och barn. Varje termin går de skrivna rutinerna igenom, och då kan vi både lägga till och ta bort regler som inte har fungerat så bra.

Lilla blå: Kroppspråk blir till makt. Eftersom de mindre barnen inte har ett uttalat språk så använder de sig av det fysiska. Dvs bitning och putting. De vuxna har stort ansvar att visa på hur man går till väga när man vill vara med en kamrat. Vi har fasta rutiner, dvs 2 pedagoger är "fasta" i ett rum och 1 pedagog är rörlig och behjälplig i olika situationer som kan uppstå. Vi har kontinuerligt diskussioner om vilket barn som behöver en extra hand i olika situationer. Kanske en pedagog som är som ett "hjälp jag" så att barnen inte ska misslyckas med att t.ex. putta en kamrat när hen vill ha kontakt.

Regnbågen: Rollekar mellan barnen att det är hälsosamt utvecklande. När det har skett en konflikt bland barnen så har vi pedagoger en roll lek av situationen för att visa på hur vi sett på den. Barnen brukar oftast då själva tala om vad som ska göras, om inte så hjälper vi pedagoger till.

Förebyggande åtgärder

Lilla blå: Pedagogerna är en länk för de barn som inte kan prata. Pedagogerna är ett steg före i situationer som sker. Att vara tydlig och bryta ett mönster. Visa på ett förhållningssätt och vara kreativ eftersom alla barn är i olika utvecklingsfaser och har olika regler hemifrån. Bygga broar, dvs samarbeta med hemmet för det enskilda barnets bästa

Regnbågen: Lyhörd, aktivt lyssnande. Heldagsomsorg. Barnen ska känna sig trygga, att vi pedagoger finns till deras hjälp. När det skett något, så tar vi upp det i samlingar på olika vis som t.ex. rollspel. Dramalekar och kompissamtal, både pedagoger och barn brukar dramatisera olika situationer som kan ske. Ibland så vill 2 kamrater gå ifrån och prata om vad som skett, oftast med en pedagog som lyssnar, men inte är delaktig om inte barnen vill detta. Vi reflekterar tillsammans med de barn som varit involverade, så alla får göra sin röst hörd. Pedagoger är som en spegel och sammanfattar vad barnen kommit överens om. Tillsammans med barnen pratar man även med föräldrarna om vad som skett.

Uppföljning

Alla ska känna till alla rutiner och regler dvs veta vad som är acceptabelt på deras förskola.
När det har hänt något dokumenterar vi det som skett.
Vi har samtal med berörda, och samarbetar med föräldrar.
Om så behövs tar vi även kontakt med ledningen.
Vi har även en krispärm som vi använder vid grövre händelser.

När följer ni upp?

Kontinuerligt under 2016 på våra avdelningsmöten.

Vem ansvarar för uppföljningen?

Liliane Repa

Incidentrapport

Vilken typ av händelser, stämningar och förhållningssätt är det som en rapport ska fånga upp? Dels handlar det om enstaka allvarligare händelser som kräver mer ingripande åtgärder än enbart tillsägelser eller ett kortare samtal för att reda upp situationen. Generellt sett gäller det till exempel sådana situationen där personalen bestämmer sig för att ringa barnets föräldrar.

När, datum och tidpunkt

Var, plats

Vilka, barn och pedagoger, annan

Vad, beskriv händelsen/situationen

Orsak

Åtgärd/resultat av åtgärd

Berörda föräldrar/personal informerade, när och av vem

Platssamordnare/ledning informerad, datum och signatur

Övrigt

Samtal med vårdnadshavare

Vilka deltar vid samtalet?

Hur ser föräldrarna/personalen på situationen?

Hur kan vi gemensamt förbättra situationen?

Vad ansvarar föräldrarna/personalen för?

Vad kan personalen/ledningen hjälpa till med?

Underskrifter:
Vårdnadshavare

Personal
